

Beslutningsforslag nr. **B 87**

Folketinget 2012-13

Fremsat den 20. marts 2013 af Per Clausen (EL) og Stine Brix (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod bisfenol-A

Folketinget pålægger regeringen at arbejde for, at der i EU indføres et totalt stop for brug af bisfenol-A i fødevarekontaktmaterialer, salg af fødevarekontaktmaterialer indeholdende bisfenol-A og at indføre særregler i Danmark, der sikrer dette, indtil de skærpede regler er indført i EU.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 17, folketingsåret 2010-11, 1. samling. Der henvises til Folketingstidende 2010-11, 1. samling, A, B 17 som fremsat side 1 ff, møde 28 side 15 ff, 1. beh. af B 17.

Bisfenol-A er et organisk stof, der har vist sig at være både hormonforstyrrende og kræftfremkaldende i ganske små koncentrationer. Bisfenol-A anvendes i produktionen af klare plastikker, som er næsten brudsikre, og som benyttes i mange forskellige dagligdags produkter, bl.a. vandflasker, beholdere til fødevarer og i epoxybelægnings i konservesdåser. Bisfenol-A forekommer ikke i naturen, så mennesker udsættes hovedsagelig for bisfenol-A gennem kosten, idet bisfenol-A vandrer over i fødevarer fra beholdere, der indeholder bisfenol-A.

Bisfenol-A er optaget på Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer og findes på EU's liste over stoffer, som anses for at have hormonforstyrrende effekter. Ud over sine hormonforstyrrende egenskaber, der menes at give brystkræft, livmoderskader og forringet sædkvalitet, menes bisfenol-A også at påvirke hjernens udvikling samt adfærd og indlæringsevne.

Den 22. marts 2010 fremlagde DTU's fødevarainstitut nye vurderinger af bisfenol-A. Med henvisning til dette studie valgte den daværende fødevarerminister at følge folketingsflertallets beslutning om at forbyde bisfenol-A i fødevarer-kontaktmaterialer til 0-3-årige. Forbuddet trådte i kraft den 1. juli 2010.

DTU's fødevarainstituts undersøgelser og senere undersøgelser viser imidlertid at bisfenol-A langt fra udelukkende er problematisk for spædbørn og småbørn. F.eks. blev bisfenol-A i DTU's fødevarainstituts undersøgelse afprøvet på drægtige hunrotter i hele drægtighedsperioden og i dieperioden. Her fandt man forringet indlæringsevne hos de hanunger, hvis moder var blevet udsat for lave koncentrationer af bisfenol-A.

Et større studie fra 2007, hvor 12 uafhængige eksperter gennemgik mere end 500 videnskabelige undersøgelser af bisfenol-A, peger ligeledes på, at det særlig er fostre og små børn, der påvirkes, når de udsættes for kemikaliet. Ekspertpanelet var nedsat af det amerikanske center for risikovurdering, Center for the Evaluation of Risk to Human Reproduction (CERHR), med henblik på at vurdere sundhedsrisikoen ved bisfenol-A, jf. »Plasstikkemekalie bekymrer« fra Informationscenter for Miljø og Sundhed, den 10. august 2007.

At eksponering for bisfenol-A er særlig problematisk i fostertilstanden bekræftes af et nyere studie fra 2012, hvor mødre og deres børn er blevet fulgt fra fostertilstanden, til børnene var 5 år gamle. Studiet beskæftiger sig særlig med den effekt af bisfenol-A, der forekommer i fostertilstanden, og konkluderer, at der er en indikation af, at børnenes adfærd påvirkes af bisfenol-A, og at påvirkningen er forskellig for drenge og piger (Environmental Health Perspectives 2012 August; 120(8)).

Resultaterne bekræfter en amerikansk undersøgelse fra 2009, som viste en sammenhæng mellem udadvendt og aggressiv adfærd hos piger og deres eksponering for bisfenol-A i fostertilstanden, jf. Environmental Health Perspectives, online den 6. oktober 2009.

Dette peger på, at selv om et forbud mod bisfenol-A i produkter til 0-3-årige er et vigtigt skridt i den rigtige retning, så er det langt fra nok. Det er nødvendigt at beskytte børnene allerede i fostertilstanden. Dette betyder, at det er gravide, der skal undgå indtagelse af bisfenol-A, selv i helt lave doser.

En undersøgelse offentliggjort i tidsskriftet Reproductive Toxicology (juli 2010) har imidlertid også påvist, at bisfenol-A er problematisk for mænd. Undersøgelsen, der er foretaget af University of Michigan, viser, at flertallet af mænd med lav sædkvalitet også har et mistænkeligt højt indhold af bisfenol-A i urinen. Forskerne fandt endvidere, at graden af skade på sædens dna så ud til at være proportionel med indholdet af bisfenol-A i urinen, jf. »Bisphenol A formentlig medskyldig i dårlig sædkvalitet« fra Ingeniøren den 13. august 2010.

Dette bekræftes af et studie fra 2013, hvor man konstaterer negativ påvirkning af funktionerne i tekstilerne selv ved meget lave koncentrationer af bisfenol-A, <http://www.plosone.org/article/info%3Adoi/10.1371/journal.pone.0051579>

En canadisk undersøgelse har vist, at 91 pct. af canadierne mellem 6 og 79 år havde målbare koncentrationer af bisfenol-A i urinen. Selv om undersøgelsens resultater ikke direkte kan overføres til den danske befolkning, giver den grund til bekymring især fordi en række andre undersøgelser har påvist den direkte sammenhæng mellem indtagelse af fødevarer fra beholdere, der indeholder bisfenol-A, som er udbredt i Danmark, og tilstedeværelsen af stoffet i urinen.

Således har en undersøgelse foretaget af forskere fra Harvard University vist, at når man f.eks. drikker vand fra beholdere af polykarbonatplast, stiger indholdet af bisfenol-A i urinen med 69 pct. på 1 uge, jf. »Polycarbonate Bottle Use and Urinary Bisphenol A Concentrations« fra Environmental Health Perspective, den 12. maj 2009.

Dåsemad er ligeledes blandt de fødevarer, hvor bisfenol-A er udbredt, og dermed også en af de væsentlige eksponeringskilder. Dette viste en amerikansk forbrugertest. Undersøgelsen bekræfter, at bisfenol-A vandrer fra beholderen over i fødevarerne. Visse af de undersøgte produkter havde så højt et indhold af bisfenol-A, at den daglige indtagelse kan blive risikabel høj, jf. »BPA udbredt i dåsemad« fra Informationscenter for Miljø og Sundhed, den 6. november 2009.

Den 30. september 2010 afgav EU's fødevarermyndighed, EFSA, en ny risikovurdering af bisfenol-A. Den nye vurdering foreligger, fordi Europa-Kommissionen har bedt EFSA vurdere, om der rent videnskabeligt foreligger nye beviser for, at bisfenol-A er farligt i koncentrationer under den nuværende grænseværdi.

Det samlede videnskabelige panel anerkender, at nyere studier viser alvorlige effekter på dyr udsat for bisfenol-A under fosterudviklingen ved doser langt under de doser, der er anvendt til at fastsætte den anbefalede daglige dosis (TDI). Disse studier – hvoraf der er henvist til et udpluk i nærværende forslag – viser ændringer på centralnervesystemet, effekter på immunsystemet, påvirkning af adfærden hos piger, reproduktionsforstyrrelser hos mænd og øget tendens til brystkræft. EFSA finder imidlertid, at det videnskabelige design på disse undersøgelser er ufuldstændigt, hvorfor panelet har valgt at se bort fra disse undersøgelser i deres bestræbelser på at vurdere, om der forefindes et endegyldigt videnskabeligt bevis for at bisfenol-A er farligt under det nuværende anbefalede niveau.

På denne baggrund konkluderer EFSA, at der ikke forefindes videnskabeligt belæg for at revidere den nuværende grænseværdi. Et medlem af panelet har imidlertid valgt at afgive en minoritetsudtalelse, der udtrykker, at nyere studier peger på alvorlige helbredseffekter ved koncentrationer lavere end de doser, der er anvendt til at fastsætte den anbefalede daglige dosis (TDI). Ifølge forslagsstillernes opfattelse er EFSA's nyeste vurdering primært et udtryk for, at der mangler solid videnskabelig forskning omkring effekterne af bisfenol-A på den menneskelige organisme. EFSA's vurdering er dermed ifølge forslagsstillerne ikke en frikendelse af bisfenol-A. Dette skal også ses i sammenhæng med, at EFSA ikke inddrager vigtige aspekter såsom f.eks. mulige cocktaileffekter. EFSA har i 2012 iværksat en ny undersøgelse af bisfenol-A, som skal kigge på lavdosisudsættelse og inddrage nye studier fra 2011 og 2012.

Den 13. oktober 2012 forbød Frankrig bisfenol-A i fødevarerkontaktmaterialer. Frankrig er dermed det første land i Europa, der beslutter at beskytte hele befolkningen mod eksponering for bisfenol-A gennem kosten. Forbuddet skal træde i kraft den 1. januar 2015. Indtil da skal alle fødevarerkontaktmaterialer som f.eks. sodavandsdåser og konserver tydeligt mærkes, såfremt de indeholder bisfenol-A. I februar 2013 har også den svenske regering bebudet, at den snarest vil fremlægge et forslag om totalforbud mod bisfenol-A. (http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/vi-tar-strid-i-eu-om-forbud-mot-bisfenol_7878460. svd.)

Det er forslagsstillernes opfattelse, at man ikke politisk skal vente med at gribe ind over for farlige stoffer i forbrugerprodukter, til der foreligger et endegyldigt videnskabeligt bevis. Det er derfor forslagsstillernes klare opfattelse, at man bør anvende forsigtighedsprincippet og følge Frankrigs eksempel og indføre forbud mod bisfenol-A i alle fødevarerkontaktmaterialer med ikrafttræden i 2015 samt indføre tydelig mærkning indtil da. Et forbud må forventes markant at reducere den menneskelige eksponering og gøre det muligt for gravide at beskytte deres fostre mod det farlige stof.

Samtidig er det dog vigtigt at understrege, at bisfenol-A ikke er det eneste stof, man skal være opmærksom på. Det er derfor af største vigtighed, at der arbejdes videre med skrappe kriterier til grænseværdier for afsmitning af stoffer, der er mistænkt for at være hormonforstyrrende, og som er godkendt til fødevarerkontaktmaterialer. Dette vil sikre, at industrien ikke erstatter bisfenol-A med et andet stof med lignende egenskaber.

Skriftlig fremsættelse

Per Clausen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod bisfenol-A.

(Beslutningsforslag nr. B 87)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.